

tionis, ad impediendam executionem eorum, & suspendendam, donec examinentur omni secreto, & sigillo eo modo, quod superius annotauimus à num. 36. vers. Nec ad id rationis, &c. Et de inconuenientis Sancta Sedes per humilem supplicationem consulari. Quod faciente Reges nostri non solum ex vi suae Regaliae...

Attingamus iam materiam tertij argumenti superius fulminati, à num. 23. respicientis primam instantiam S. Inquisitionis; quo diximus, quod dato casu quod Rex Catholicus aliis in negotiis tangentibus S. Inquisitionem possit vti regalia retentionis iusta & legitima existente causa: tamen quantum & vti protector Concil. Trid. non poterit retinere litteras Apostolicas auocatorias primae instantiae S. Inquisitionis, quae nullatenus comprehenditur in dispositione, cap. causa omnes, cum exerceat iurisdictionem delegatam, non Ordinariam, dumtaxat praeferturam in dict. cap. causa omnes, cuius dispositio Tridentina cum cesset in hoc casu, pariter & Regis protectio locum non habebit.

Cui difficultati facile occurrat, si subtiliter ponderas connexionem, & complicationem huius iurisdictionis Delegatae Inquisitorum cum iurisdictione Ordinariae, ex cuius commutatione, & participatione illa reperitur in praefato decreto Concilij Tridentini, praeservante Ordinarij primam instantiam, ex quo capite, & ex innumerabilibus Indultis Apostolicis praeservantibus Tribunali S. Inquisitionis Hispaniae, etiam secundas, & vltiores instantias, Rex Catholicus sua Regalia vti potest, prout quotidie vtitur, omni conatu reuertenti impediens executionem, & intimationem litterarum Apostolicarum, per quas auocatur causa quomodolibet tangens cognitionem S. Officij sine Regis consensu, de quibus postmodum erit agendum.

Ad fundamentum igitur huius inclusionis in cap. causa omnes, supponendum erit: causas hae hereticas prauitatis esse Ecclesiasticas, & ad forum Ecclesiasticum de iure pertinere, nempe ad Episcopum tanquam Ordinarium, text. est in cap. qualiter & quando, §. inuemus, de accusationibus, cap. ad abolendam, de hereticis, cap. Inquisitionis, ibi: Cum merè sit Ecclesiasticum, cap. per hoc, de hereticis, lib. 6. Clementin. 1. eodem titulo, quam plurimos Doctores ad id congerit Augustin. Barbosa in dict. cap. Inquisitionis, n. 8. Cui iurisdictioni Ordinariae per generalem quomodolibet, & aut specialem delegationem harum causarum Papa nec vult, nec intendit derogare, sed potius praeservare, vt simul cum Episcopo Ordinario Delegatus de his causis cognoscat, text. est expressus in dict. cap. per hoc 17. de hereticis, lib. 6. per hoc (inquit Pontifex) quod negotium heretica prauitatis alicui, vel aliquibus ab Apostolica Sede generaliter in aliqua prouincia, ciuitate, vel diocesi delegatur, diocesani Episcopi, qui & ipsi auctoritate Ord-

maria, vel delegata (si habeant) in eodem procedere valeant, nolunt derogare, cum quo concordat Clement. 1. de hereticis.

Quia Inquisitoribus datur iurisdictione non priuatiue, & sed accumulatiue ad Episcopum Ordinarium, vt nec Episcopus sine Inquisitoribus, nec Inquisitores sine Episcopo causas haereticas prauitatis terminare possunt, Abb. in cap. excommunicatus el. 1. num. 13. de hereticis, & ibidem Marian. Socin. num. 70. Ioann. Andr. de Anania in §. volumus, num. 1. in principio, & vers. Et propter hoc, & num. 2. vers. & practica, num. 3. & Felinus num. 4. & in dict. cap. per hoc, adnotatur in figuracione casus, in principio, Ioan. Mosach. num. 1. in princip. & in verbo Derogare, vbi opponit, & soluit, & num. 2. & segg. Probos ante numerum 1. in verbo, Non derogat, Atehidiae. ante secundum, in verbo, Volumus, vbi opponit & soluit; Ioann. Andr. ante numerum 1. in verbo, Volumus, & num. 2. antefinem, vers. in glossa, licet ergo, Geminian. in sumario, & num. 1. vers. Oppono, quod Episcopus, vbi etiam opponit, & soluit, & num. 3. col. 2. ante fin. vers. In ea glossa, & Franch. in sumario, & num. 3. & extat constitutio Urbani IV. edita de anno 1261. incipit: Licet ex omnibus, in vers. Nec praetextu, relata per Francisc. Pegu. in Directo. Inquisitor. inter litteras Apost. sol. mihi 52. & segg. Vbi amplius, quod licet per delegationem causae factam Inquisitori, & non derogatur iurisdictioni Episcopi; ita nec etiam derogatum censetur iurisdictioni Inquisitoris per delegationem factam Episcopo Ioan. Calder. in tract. de haereticis, de processibus Inquisitor. ante numerum 1. Rosel. in summa, in verbo, Haereticus, num. 48. Summa Syluestri. in eodem verbo, Haereticus, §. 2. num. 10. vers. Quando negotium haereticis, Ioann. à Rojas. singular. 28. num. 2. Reportor. Inquisitor. in verbo Cognoscere, vers. Sed an facultas cognoscendi, Simanchas Casubolice. institut. tit. 3. Rubric. de Episcopis, n. 4. Gundisalua. in tractatu de hereticis, quest. 7. n. 9. Carterius in eodem tractatu de hereticis, num. 67. vers. Et operabitur talis delegatio. Decian. in tractatu crimin. lib. 5. cap. 2. n. 10. Sigillimundus Scacc. in tractatu de iudicio causar. civil. crimin. & haeretic. cap. 67. num. 9. Augustinus Barbosa in remiss. ad dict. cap. per hoc. num. 3. & num. 13. Scobar. de puritate probanda. 1. part. q. 6. §. 2. num. 24. & 25. Diana in resolut. moralib. 4. part. tractatu 8. resolution. 2. & tractatu 6. resolution. 17. & tractatu 5. resolution. 53. & sequentibus, & resolution. 35. & 104. prope fin. abunde tractat videndus Prosper Farinacius in tractatu de haereticis, quest. 186. §. 3. à num. 6. cum multis segg.

Et quoties duae vnitae sunt, & complicate iurisdictiones; & vna alterius naturam assumit, Ruinus conf. 115. num. 12. volumin. 1. Paramo in secundo responsio pro iurisdictione Sancti Officij, num. 146. Rouitus titulo de militibus pragmaticis. 15. num. 25. Marius Giurba consil. 59. num. 26. Quia vnitatum vnum est iudicium, & non debent diuerso iure censeri ex Giurba ibidem.

Et in hac vnitae, & connexitate iurisdictionum, & quarum altera, scilicet Ordinaria est naturalis, & altera Inquisitorum vti delegata est accidentalis, vt scripsimus hac 2. part. cap. 3. §. 1. à num. 1. cum segg. Illa vt naturalis, & fauorabilis praeponderat, & attenditur & in vtramque concutitur, & ad se trahit delegatam vt odiosam

odiosam & debiliorem, prout Nos abunde in nostris commentariis de Regia protectione 2. p. c. 7. à num. 1. & segg. & à n. 44. cum sequentibus.

Deinde quia quando natura actus potest esse Ordinaria & regularis, & simul extraordinaria & irregularis, fit interpretatio secundum naturam actus Ordinariae & regularis, plurimos Doctores congerit Castillo controuersarum, tom. 3. cap. 86. num. 14.

Quapropter ne inferatur praedictum iurisdictioni Ordinariae, vtraque ratione mixtura inseparabilis includitur in dict. cap. cause omnes Concil. Trident. vt ne admittatur auocatio & iurisdictionis Inquisitorum propter connexitatem cum Ordinarij iurisdictione non patiente auocationem in prima instantia subscriptione propriae manus Sanctissimi deficientis, Quia quando reuocabile ad nutum admixtum est inseparabiliter actui non reuocabili, & pariter irrevocabile fit, prout mandatum sui naturae reuocabile, si fiat in contractu irrevocabili redditur irrevocabile, & de variis aliis plurimis exemplis videndi sunt, Mantica de contradiuibus, l. tit. 11. à n. 14. Nos de Regia protectione 4. p. c. 12. à num. 47. & c. 6. n. 68. & num. 62. Narbona in l. 59. glof. 1. n. 16. tit. 4. l. 2. Recept. tom. 3. Zeballos comm. contr. commun. q. 310. à num. 5. late Mieres de maioratu. 1. p. quest. 23. à n. 28. & sup. & a n. 2. Rodriguez de annuis redditibus. l. 1. q. 19. à n. 9. & fustum, Tiraquell. de retractu. §. 1. glof. 7. n. 116. Tellus Fernandez in l. 17. Tauri. n. 10. & 11. Flores de Mena in additionib. ad Gamman. decis. 8. col. 3. ad fin. fol. 13. Seaccia de appellationibus, q. 19. remedio 1. conclus. 6. n. 70. & q. 19. limitatio 47. membro. 1. n. 35. Garcia de beneficio 6. p. c. 4. n. 31. Augusti. Barbo. allegatio. 72. num. 166. Tiraquell. de iure primogeniturae, q. 17. opinione 11. num. 5. Visianus de iure patronatus. 2. part. lib. 10. cap. 1. à num. 25. & segg. Petrus Sordus conf. 150. à num. 7. cum sequentibus, quos consule pro singularibus exemplis huius doctrinae in variis materiis.

Rectè consonat, quod licet procurator constitutus à Praelato & ratione dignitatis per mortem Praelati etiam re ne integra, reuocetur ad text. in Clem. fin. de procuratoribus: tamen si procurator constituitur super re communi Praelati & capituli (quod semper durat, & nunquam moritur) tunc morte Praelati & non reuocatur, ita post Archidiaconum in cap. si duo, de procuratoribus in 6. docet Glossa in d. Clement. fin. verb. Reuocari consensum, cuius Author est Ioan. Andreas, Innocentius in cap. cum ad eum, super glossa 1. de consuetudine, & in cap. 2. de in integr. restitutionem. Moneta de commutation. vltimar. voluntat. cap. 6. quest. 6. num. 398.

Fulcitur haec doctrina. Iurisdictione reuocabili sui natura, & & auocabilis cohaerens inri perpetuo irrevocabili, & ex hoc participat, & efficitur irrevocabili, cap. si super gratia. 9. de re scriptis: lib. 6. Couat. in cap. cum in officio, de testamentis, num. 8. & practice, quest. 11. à principio, & variat. resolution. cap. 15. numer. 2. Medicis in tracta. n. 1. omnia soluit, part. 2. conclus. 64. numer. 168. & segg. Vincentius de Franchis decis. 405. Molina de primogeniis, lib. 2. cap. 7. numer. 63. & 64. Gonzalez in Regula de mensib. glof. 12. in princip. n. 33. Aloyf. Ricc. in praxi fori Ecclesiastici. 109. & in collect. decis. collect. 394. plures refert. Cenedus ad sextum. collect. 1. Guierrez practice. lib. 2. q. 74. & 75.

Recetè consonat, quod licet procurator constitutus à Praelato & ratione dignitatis per mortem Praelati etiam re ne integra, reuocetur ad text. in Clem. fin. de procuratoribus: tamen si procurator constituitur super re communi Praelati & capituli (quod semper durat, & nunquam moritur) tunc morte Praelati & non reuocatur, ita post Archidiaconum in cap. si duo, de procuratoribus in 6. docet Glossa in d. Clement. fin. verb. Reuocari consensum, cuius Author est Ioan. Andreas, Innocentius in cap. cum ad eum, super glossa 1. de consuetudine, & in cap. 2. de in integr. restitutionem. Moneta de commutation. vltimar. voluntat. cap. 6. quest. 6. num. 398.

Fulcitur haec doctrina. Iurisdictione reuocabili sui natura, & & auocabilis cohaerens inri perpetuo irrevocabili, & ex hoc participat, & efficitur irrevocabili, cap. si super gratia. 9. de re scriptis: lib. 6. Couat. in cap. cum in officio, de testamentis, num. 8. & practice, quest. 11. à principio, & variat. resolution. cap. 15. numer. 2. Medicis in tracta. n. 1. omnia soluit, part. 2. conclus. 64. numer. 168. & segg. Vincentius de Franchis decis. 405. Molina de primogeniis, lib. 2. cap. 7. numer. 63. & 64. Gonzalez in Regula de mensib. glof. 12. in princip. n. 33. Aloyf. Ricc. in praxi fori Ecclesiastici. 109. & in collect. decis. collect. 394. plures refert. Cenedus ad sextum. collect. 1. Guierrez practice. lib. 2. q. 74. & 75.

Qua propter licet iurisdictione Inquisitorum sit sui naturae reuocabili, & & auocabili; tamen quia connexa & coniuncta inseparabiliter reperitur cum iurisdictione Ordinariae inuariabilis, & inadicabili, eius naturam & fauorem assumere debet, & in Concilio Trident. in d. cap. causa omnes, includi saltem per participationem, & communicationem; consonat etiam illa doctrina, & 71 quod licet beneficia pertinentia ad prouisionem capituli subiecta sint auocacioni, & reservationi Papae, tamen indultum Cardinalis Ordinarij de libera prouisione in mensibus auocatis & reservatis prodest etiam Capitulo habenti simultaneam prouisionem cum Ordinario Cardinali, & eo gaudet propter communionem iuris conferendi, vt per Rotam firmat Nicolaus Garcia de beneficiis 5. cap. 1. n. 35.

Hinc ratione communionis, & iuris connexi socius gaudet privilegio foro socij. Nos hac 2. 72 part. cap. 14. à num. 7. & plurimae similes doctrinae perendae sunt à cap. 11. à num. 4. & sequentibus, & à num. 61. hac 2. p. & à cap. 13. num. 52. p. 1. Et maior in iuribus individuus & gaudet privilegio 73 foti minoris, & aliarum miserabilium personarum, per participationem, & communionem, Couat. practica. quest. cap. 7. vers. Non aduersus alios, Ioannes Mariae Nouatius in praxi electionis & variatio. fori. q. 6. num. 5. Quibus consonant quae late Sordus decis. 330. à num. 9. vsque ad fin. de ciuitate, foro, & origine, seu privilegio vni 74 communicantis vxori alienigenae ratione huius vnitatis, & connexionis, ad quae plures & singulares doctrinae applicat.

Hinc etiam ratione connexitatis persona inclusa & secum trahit personam exclusam, vt simul capiat, text. est in l. 2. §. si sit consanguinea. ff. ad Trebellianum, Petr. Sord. conf. 130. num. 7. vol. 1. vbi bene comprobatur plures Doctores congerit, & explicat Doctor Marra in cons. 55. à n. 27. & à num. 22. cum segg.

Aliàs enim Ordinarius (cuius iurisdictioni & primae instantiae ius ipsum, & Tridentini. fa. 76 uent) magnum pateretur praedictum ex communiōne cum Inquisitoribus, siquidem in fauorabilibus qualitas Ordinarij attendenda sit, ne suum amittat privilegium & fauorem, hoc enim aequum est quod in re indiuidua non patiat quia praedictum ratione communiōnis & societatis cum alio, Geminian. in cap. unico in fin. de iure patronat. in 6. Felin. in cap. multorum, num. 3. vers. Et ideo, de iudicis, Abb. in cap. dilectus, num. 5. de officio Legati, Castaldorus decis. fin. num. 10. de probationibus, & decis. 7. de iure patronat. Selba de benefic. p. 3. q. 11. num. 11. Rochus de Curte de iure patronat. in verb. Ius, quest. 1. accessoria. 7. quest. princip. num. 23. Lambertin. eodem tractu p. 3. lib. 2. q. 9. art. 9. Rebuffus in tractatu de nomination. q. 15. num. 7. Couat. practice. cap. 36. sub num. 5. Mandoss. in regul. 1. Cancel. q. 8. num. 8. Hojeda de incompatibilitate, benefic. part. 1. capit. 24. numer. 114. Gambiar. de Legato. lib. 3. numer. 260. qui & plurimij alij post Rotae decisio. laudati à Nicol. Garcia de benefic. 5. part. cap. 1. numer. 582. & Hieron. Gonçal. de alternatiuis, glof. 18. à n. 12. Inde inferunt ad praerogationem iuris patronatus & Ecclesiastici ab auocacione, seu reservatione (quae in effectu auocacio est ad tradita per Hieronym. Gonçal. glof. 32.) quando mixtum reperitur, cum iure patronatu laico.

malibus iudicibus in prima instantia separate contendens. Propterea multis modis, & viis constat de fidei allegatione, & authentico robore Breuium Apost. quæ produximus solùm recitari.

96 Et insuper vt prædictæ Bullæ facillè & repariantur vnde petendæ sunt, inserere vtile iudicium.

Innocentius VIII. anno 1485. & 1486. tres litteras Apost. expedit, quæ (vt refert Dominus Ioannes de Caldas in summario, cuius meminimus, & Dominus Ioannes Dionisius Portocarrero) referuntur in archinis, & tabulariis Supremi Sacerdotis Fidei. Hæ tres Bullæ habentur, tit. 1. lib. 1. Bullarj manuscripti, fol. 5. & 6. & sunt

97 quarta, quinta, & sexta. In illis autem & prohibet recursus appellationis à Supremo Inquisitore etiam ad Sanctam Sedem illis verbis: Non ad nos, seu Sedem Apostolicam, sed ad te debeat appellari. Idem Pontifex anno 1487. aliud Breue expedit, quod est in tom. 2. Bullarj manuscripti, lib. 1. Bulla. 2. fol. 44. in eo decernit, quod si aliqua causa simul fuerit Inquisitorum, & Episcoporum, à sententia Inquisitionis appellari non possit; bene tamen à sententia Episcopi.

Alexander VI. anno 1494. vbi constat ex libro 1. Bullarj prædicti, tit. 1. Bulla. 3. folio 3. Confirmat

98 quatuor & nuper relatas litteras Apost. Innocentij, & eas ita ampliat, vt dicat negandum esse recursum appellationis: Pro quibuscumque causis, & negotijs officium huiusmodi concernentibus, & illorum dependentibus. Idem Pontifex anno 1500. habet per alias litteras nullam fieri appellationem & ab Inquisitione Hispana ad Romanam Curiam, sed omnem cognitionem, & recursum in Supremo Inquisitore terminari, ex lib. 1. Bullarj relati, tit. 1. Bulla. 8. fol. 12. & Bulla. 9. idem statutum anno 1502. May die 15. vt constat ex lib. 1. Bullarj, tit. 2. Bulla. 6. fol. 47.

99 Iulius II. anno 1507. die 4. Iunij, & die 9. Novembris, expedit & duas litteras Apost. pro generali Inquisitore Aragoniæ Ioanne Engerra, continentes proximè relatas clausulas Innocentij, & Alexandri, & habentur lib. 1. Bullarj, tit. 1. Bulla. 10. fol. 13. & tit. 2. Bulla. 8. fol. 50. Eadem iura, & privilegia tribuit Supremo Inquisitori Castellæ Francisco Ximeno, vt constat ex lib. 1. Bullarj, tit. 2. Bulla. 7. fol. 49. Facta est separatio duorum Generalium Inquisitorum, scilicet quod mortua Elisabetha Regina Ferdinandus hæreditarium Aragoniæ Regnum adierit, & Philippus I. gubernacula Castellæ tenere cepit.

100 Leo. X. anno 1513. die 31. May, expedit litteras, quæ habentur, lib. 1. Bullarj, tit. 2. Bulla. 9. fol. 50. In quibus prohibet & sub pœna excommunicationis, ne aliquod Tribunal Ecclesiæ, aut per viam appellationis, aut aliter cognoscat de pertinentibus ad Inquisitionem Hispanam in vlla instantia. Eodem anno die 15. Iunij, & lib. 1. Bulla. tit. 12. fol. 18. Idem Pontifex prohibet & omnem recursum etiam per appellationem ab Inquisitione Hispana. Similes alias litteras Apostol. dedit anno 1516. idem Leo, die 13. Novembris, & anno 1518. die 4. Martij, quæ habentur, lib. 1. Bulla. tit. 1. Bulla. 13. fol. 20. & Bulla. 14. fol. 23.

101 Adrianus VI. anno 1523. die 10. Septembris, vt constat ex lib. 1. Bulla. tit. 1. Bulla. 15. fol. 26. In litteris Apostol. repetit, & confirmat quæ-

102

umque ex precedentibus producta sunt.

Clement. VIII. anno 1524. die 6. Ianuarij, dat. 103 litteras Apostolicas, & quæ habentur, lib. 1. Bulla. tit. 1. Bulla. 25. fol. 74. In quibus prohibet, ne causas ad Inquisitionem Hispanam pertinentes in vlla instantia, nec per viam appellationis ad Romanam Curiam deportent, nisi de consensu Regum Hispaniæ, dixerat nuper: Quomodo cumque appellari contigerit ad pro tempore existentem Inquisitorem Generalem, non autem Apost. ac si nihil de iurisdictione sibi reseruauerit, appellandum fore, anno 1509. die 11. Decembris, iterum proxime dictas litteras confirmat ex lib. 1. Bulla. tit. 1. Bulla. 29. fol. 81.

104 Paulus III. anno 1544. die 21. Decembris, vt liquet ex libro 1. Bulla. tit. 2. Bulla. 33. folio 85. litteras expedit confirmantes proximè relatas Bullas Clementis VII. cum omnibus & singulis in eis contentis. Idem Pontifex & anno 1539. Septembris die 7. vt habetur lib. 1. Bulla. 18. fol. 32. per speciale rescriptum confirmat litteras Leonis, & Clementis, & inter alia subdit: Appellationes, ac pronocationes quascumque ad alium, vel alios, quam ad te, etiam ad nos, & Sedem Apostolicam, interponendas, sit irritum, & inane, &c. His in litteris Inquisitioni Hispanæ expressè committit prohibitionem, correctionem, & expurgationem librorum. Alia huius Pontificis litteræ habentur ad præsens institutum, anno 1540. die 18. Februarij, idem Pontifex alias dedit litteras, quæ omnes relatas hæcenas confirmant, vt habetur, lib. 1. Bulla. tit. 1. Bulla. 10. fol. 35. simile rescriptum produxit anno 1547. die 20. Ianuarij, & liquet ex lib. 1. Bulla. tit. 1. Bulla. 20. fol. 39.

105 Iulius III. anno 1551. Decembris die 15. litteras expedit Apostol. & quæ habentur in lib. 1. Bullarum tit. 2. Bulla. 32. fol. 88. quæ ad litteram recensentur n. 112. vbi omnes anteriorum Pontificum Bullas confirmat ad quæcumque negotia quomodolibet annexa, connexa, & dependentia, & emergentia, & pertinentia ad Sanctum Officium.

Gregorius X. III. & Sixtus V. similes alias litteras expediturunt; & verum fat est ex Clemente VIII. duas, aut tres Bullas producere, anno 1595. die 1. Augusti; omnes precedentium Pontificum litteras confirmat, & addit: Statuentes, appellationes, seu pronocationes, seu recursus à quibusvis sententiis, & decretis per quoscumque Inquisitores promulgatis ad te ipsum solum, & non ad alium, &c. anno 1596. die 10. Ianuarij, Idem Pontifex, & constat ex lib. 2. Bullar. fol. 142. Bulla. 26. Tribuit Inquisitori generali cognitionem omnium, & singulorum pertinentium ad Sanctum Officium, & privilegia, ac indulta à prædecessoribus concessa de nouo confirmat, & tandem his verbis concludit: Tunc causas appellationum, seu pronocationum,

107

108 & recursuum huiusmodi vna cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, & emergentibus, annexis, & connexis per te, vel alios audire, cognoscere, & sine debito terminare posse, & debere.

Hæc quæ à nobis recitative sunt allata abandè declarant, & quid iuris habeat Inquisitio Hispana in omnibus, & singulis instantiis, ex indultis, & privilegijs Apostolicæ Sedis. Longè aliud hoc est ab eo quod Thuanus, lib. 93. scribit de libertate Ecclesiæ Gallicanæ,

109

his verbis: Licet Galli Pontificem in rebus sacris supremam dispositionem habere faciant; tamen in Gallia nunquam potentia absoluta, & insinuatam locum habuit; sed ea, quæ Canonibus, & prædecessorum Conciliorum in Regno receptorum dispositionibus quasi intra terminos coercetur, & in hoc maxime consistere libertatem Ecclesiæ Gallicanæ. Propterea Concilium Trident. eo in Regno admittum non est. Hispaniæ verò Reges nulla & non admittunt Concilia quoad reformationem ex iis, quæ Ecclesiæ celebravit. Non respuit Lateranensem sub Leone X. nec Tridentinam, sed summo cultu venerat, quod tamen noluit Ecclesiæ Gallicanæ.

111 Et vt cunctis præmanibus facilius habere possint multa, & quæ in prædictis Bullis Apostolicis continentur, inferenda erit prædicta Bulla Iulij XIII. quæ vt sequitur, disponit.

Iulius Papa III.

Venerabilis Frater, salutem, & Apostolicam benedictionem. Dudum postquam felic. recordation. Clementi Papæ VII. prædecessori nostro; Pro charissimo in Christo filij nostri, tunc sui, Caroli Romanorum Imperatoris, semper Augusti, etiam tunc Regis, & charissima in Christo filia nostra Ioanna Regina Hispaniarum Catholica expositum fuisset, quod licet bonæ memoriæ Alphonsus Basilicæ Sacerdotum 12. Apostolorum Presbyter Cardinalis Hispanens. nuncupatus, tunc Archiepiscopus Hispan. Inquisitor Generalis hæreticæ prauitatis in omnibus eorum Regnis, & dominijs Hispaniarum, ac Principatu Cathalonix, & vtriusque Siciliae Apostolica auctoritate deputatus fuisset, & fideliter, ac potius ad humanitatem, & mansuetudinem, quam ad rigorem iuris declinans, per se ipsum, seu ab eo deputatum, vel deputatos, in Regnis, & dominijs, ac Principatu, & territorijs prædictis exercuisset, & exerceat: Tamen quam plures nomen, & Legem Christi verbo profiterent, facti autem denegantes, ac hæresim, & hæreticorum superstitionem à Fide Catholica deuotum sectantes; necnon hæresim, & hæreticorum defensores, & contra quos de huiusmodi hæresi vehementer suspectos, per eum, seu ab eo deputatum, vel deputatos procedebatur, fingentes, seu asserentes se ab eo, seu deputatis ab eo in aliquibus grauari, vel ex conflictis causis eum suspectum habere, causas appellationum interpositarum, necnon etiam simpliciter in nostro, tunc ipsius prædecessoris Rotæ auditorio aliquibus causarum Palatij Apostolicæ Auditoribus, seu loca tenentibus, aut Cardinalibus per ipsum Clementem seu prædecessores suos committi, & preterea appellationum, seu simplicis querelæ, & commissio- num huiusmodi, dicto Alphonsio Cardinali, & Inquisitori, ac ab eo ad Officium Inquisitionis huiusmodi deputatis, nec contra ipsos hæreticos, seu Apostatas, vel de hæresi suspectos, eorumque defensores, fautores procedere quomodo præsumeretur; seu alijs diuersis, & exquisitis vijs inhiberi fecerant, & obtinuerunt; ac huiusmodi inhibitionis preterea tanti criminis punitionem effugiebant; seu saltem differabant, in Diuine Maiestatis offensam, & eiusdem Fidei Catholicæ oppressionem, & conculationem, ac

Christi fidelium quam plurimorum non modicum detrimentum: Dicitur Clemens prædecessor vestri- gis religios. memor. Innocentij VIII. Alexandri VIII. Iulij XI. & Leonis X. Romanorum Pontificum prædecessorum suorum, qui similes aduocationes causarum crimen hæresis huiusmodi contententium in Romana Curia pendentium, fecerunt, inhærens: Omnes, & singulas causas crimen hæresis huiusmodi concernentes in dicta Curia, vel extra eam, vt præfertur, commissas, & eorum quibusvis Auditoribus, seu loca tenentibus, & alijs iudicibus, in quacumque instantia, siue per viam supplicationis, aut simplicis commissionis, & alias quomodolibet pendentes, etiam instructæ essent, & in illis forsitan aliàs conclusum esset, ad se per quædam suas litteras aduocauerat, Illisque ad eundem Alphonsum Cardinalem, & pro tempore Inquisitorem Generalem dictæ hæreticæ prauitatis in eisdem Regnis, & dominijs deputatum per eum, seu alios ab eo deputandos in statu debito resuadendos, audiendos, cognoscendos per eandem concesserat; ac sibi omnes, & singulos, quorum interesset in dicta Curia, vel extra eam citandi, ac quibusvis iudicibus, & personis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & dicti Palatij Apostolicæ causarum Auditoribus, sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis inhibendi, necnon eos, qui sine inhibitioni contraxerint, censuras, & pœnas huiusmodi incurrisse declarandi: ipsalque censuras, & pœnas, quoties foret aggregandi plenam, & liberam facultatem concesserat: Distinctis inhibendo præfatis iudicibus, ne ex tunc de cetero in huiusmodi causis quequomodo se intromitterent, ac decernens quidquid contra inhibitionem huiusmodi sceleret, vel ignoranter attentari contingeret: Necnon quascumque alias commissiones huiusmodi crimen hæresis concernentes, quas per ipsum Clementem prædecessorem, & Sedem Apostolicam aliquibus in dicta Curia, vel extra eam Prefaturam auocationis, & inhibitionis expressa derogatione, si absque Caroli Imperatoris & Regis, necnon Regine prædictorum expresso consensu fieri contingeret, nullius roboris, vel momenti existere: Etsi ab eodem Alphonsio Cardinali, seu pro tempore existente Inquisitore generali hæreticæ prauitatis in dictis Regnis & dominijs, vel Subdelegatis, seu Deputatis ad Officium Inquisitionis huiusmodi: Quomodo cumque appellari contingeret ad eundem Alphonsum Cardinalem, seu pro tempore existentem Inquisitorem Generalem, in eisdem Regnis & dominijs, non autem ad Sedem præfatam, etiam si nihil de iurisdictione reseruaretur, appellandum foret, ac huiusmodi aduocationi, remissioni, & decreto per quascumque commissiones, seu concessiones, & litteras Apost. quasvis etiam derogatorias derogatorias, effecti- uas, & insulas clausulas in se continentes, nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri, nisi auocationi, remissioni, & decreto, ac desuper confectis litteris prædictis de verbo ad verbum, & nihil de eorum tenore omisso specialiter, & expressè, ac de consensu prædictorum Caroli Imperatoris ac Regis & Ioannæ Regine derogatum foret; sicque per quoscumque iudices, ac eiusdem Rom. Ecclesiæ Cardinales, subfata eis, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere decre-

uerat. Et deinde pro ipsius Alphonsi Cardinalis parte, similiter exposito, quod dubitabat ne post concessionem litterarum Clementis prædecessoris huiusmodi, alique alie concessionis, & gratie eidem literis contrariæ, ad aliquam prædictarum, & aliarum personarum Ecclesiasticarum, secularium, & regularium, etiam Ordinum Mendicantium, ab ipso Clemente prædecessore, præter & contra mentem ipsius surreptitæ, & obrepitæ in uoluntate extorta emanassent, præfatus Clemens prædecessor litteras prædictas cum auocationis, remissionis, commisionis, inhibitionis, & decreti, aliisque in eis contentis clausulis, aduersus quascumque contrarias concessionis, & gratias, quæ etiam ad quorumvis Prælatorum vel aliarum personarum Ecclesiasticarum secularium, & quorumvis Ordinum, & congregationum regularium, aut laicorum instantiam, quomodolibet eatenus emanauerant, ac in pristinum, & eam, in quo antequam illa emanassent, quomodolibet erant, statum, Per alias suas in forma Breuis litteras restituerat, repositas, & plenarie reintegrauerat: ac quosvis alie contrarie concessionis, aut gratie in Regno & dominiis eidem Carolo Imperatori, & Regi subiectis emanarent, toties ex tunc, prout ex ea die, & contra de nouo concesserat, ac restituerat, repositas, & reintegratas, & de nouo concessus esse decreuerat, pro parte eiusdem Alphonsi Cardinalis, præ memorie Paulo Papa III. similiter prædecessori nostro, exposito quod postmodum diuersæ cause hæresim concernentes, alique eidem Alphonsio Cardinali, aut ceteris Inquisitoribus, importunitate calumniose perentiam commissa reperiebantur, ac humani generis inimico seminante damnata, & pestifera hæresim Lutherana pullulare incipiebat. Idem Paulus prædecessor tam Caroli Imperatoris, & Regis, quam Alphonsi Cardinalis prædictorum in ea parte supplicationibus inclinatis litteras præfatas, cum omnibus, & singulis in eis contentis, etiam irritantibus clausulis, innouans omnes, & singulas causas hæresim huiusmodi sapientes, tam forsitan in dicta Curia, quam extra eam, alique eidem Alphonsio Cardinali, & præceptu quorumcumque scriptorum Apostolorum, aliarumque litterarum quomodolibet commissas, etiam instructas, quarum status idem Paulus prædecessor haberi uoluit pro expresso: Ad se ipsum dicta auctoritate per suas in forma Breuis litteras auocauit, & illas in statu debito resumendas, & alterius, necnon quascumque alias, tam Lutheranas quam alia quauis erronea occasione pro tempore exortas, & quas oriri contingeret, cum omnibus & singulis illis annexis, dependentibus, & emergentibus, audiendas, decidendas, & sine debito terminandas eidem Alphonsio Cardinali, & pro tempore existenti Inquisitioni Generali commisit; sibi que & eidem pro tempore existenti Inquisitioni Generali, etiam quoscumque cuiuscumque status, gradus, ordinis conditionis, & præminentie existentes, huiusmodi Lutheranas, & erroneorum dogmatum sectatores, & sequaces, ac de illis suspectos, fautores, & impeditores, capiendi, & carceribus mancipandi, & contra eos processus fulminandi, necnon sententias, tam interlocutorias, quam diffinitiuas ferendi; illisque iuxta Canonicas san-

ctiones pro ut quibus excessum exegerit puniendi, & penis debitæ plectendi, & aliis prout Inquisitori existenti pro tempore concessum erat, ac procedere consueuerat, procedendi, omniaque & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, exequendi, & exercendi, ac gerendi; inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, plenam, & liberam facultatem concessit, prout in singulis litteris prædictis plenius continetur.

Nos, qui dicto Paulo prædecessore de medio sublato, diuina fauente clementia, ad Summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, & quorum est Iesu Christi Fidem, que nobis præcipua cura est, defendere; totique uiribus, & indefesso labore uias ipsam Fidem propagandi inuestigare, & Christi fideles ab erroribus quantum possumus, eripere, Et eorum spiritali saluti intendere; ne effectus singularum litterarum prædictarum impediatur, tam Caroli Imperatoris, & Regis, ac Ioanne Regina prædictorum, quam dilecti filij nobilis uiri Philippi Principis Hispaniarum, per dilectum filium Iacobum de Mendoza, prædicti Cesaris apud nos oratorem, in hac parte supplicationibus inclinatis, singulas litteras prædictas, cum decretorum, etiam irritantium, ac omnibus, & singulis aliis in eis contentis clausulis innouantes, ac innouatas esse decreuimus, & de nouo concedentes; ac omnes & singulas causas hæresim huiusmodi quomodolibet sapientes, uel Inquisitionis officium, in Regno, dominiis, & locis prædictis quomodocumque & quauis occasione tangentes: Tam forsitan in dicta Curia, quam extra eam, aliis quam tibi etiam præteritis, quorumcumque scriptorum Apostolorum, aliarumque litterarum in genere, uel specie, ac aliis quomodolibet concessis, quarum status, & merita, nominatim, & cognomina indicemus, & colligantiam præsentibus haberi uolumus pro expressis, ad nos harum serie cuiusque alias pro tempore exortas, & quas oriri contingeret, cum omnibus & singulis dependentibus, emergentibus, & illis annexis, & connexis, audiendas, cognoscendas, decidendas, sineque debito terminandas, tibi & pro tempore existenti Inquisitioni Generali, auctoritate Apostolica, tenore præsentium committimus. Necnon tibi, & eidem pro tempore existenti Inquisitioni Generali, etiam quoscumque cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentie existentes huiusmodi Lutheranas, & erroneorum dogmatum sectatores, & sequaces, ac de illis suspectos, fautores, & impeditores, sub singulis litteris prædictis comprehensos, Citandi, uel per uiam requisitionis, si à quibusvis detineantur, petendi, & super remissione diligentias quascumque faciendi, & reos quoscumque legitimis procedentibus iudiciis, carceribus mancipandi, & contra eos processus fulminandi, necnon sententias, tam interlocutorias, quam diffinitiuas ferendi; illisque iuxta Canonicas sanctiones, prout qualitas excessum exegerit, puniendi, & penis debitæ plectendi, ac aliis prout Inquisitori existenti pro tempore concessum exiit, ac procedere consueuerat, procedendi, omniaque & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, exequendi, gerendi, & exercendi; inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis plenam, &

& liberam facultatem concedimus. Non obstant. relig. memor. Bonifacij Papæ VIII. similiter prædecessoris nostri de una, & Concilij generalis de duabus dictis, dummodo uicta tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad Iudicium non trahatur, ac aliis Apostolorum constitutionibus, quibuscumque personis, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentie existentibus, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac quavis consultatione, ac ex quibusvis causis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam talibus, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo, & forma, in eis expressis, derogari possit, concessis, approbatis, & innouatis; quibus omnibus tenores illorum, ac si de uerbo ad uerbum nihil penitus omisso, & forma in eis tradita obseruata insertæ forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, quoad præmissa specialiter, & expresse derogamus: necnon omnibus illis, quæ præfati Clemens, & Paulus prædecessores in singulis litteris prædictis uoluerunt non obstat, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Roma apud Sanctum Patrem, sub annulo Piscatoris, die 15. Decembris 1551. Pontif. nostri anno 2. Roman. Amalensis.

Quapropter tantis indultis, & priuilegijs tantis, ad eorum, & Sanctæ Inquisitionis protectionem Rex sua Regalia retentionis uirtut, quosies temerè à Sede Apostolica impetrant litteræ auocatoriæ primæ, & ueteriorum instantiarum pertinentium ad Sanctam Inquisitionem Hispaniæ; tam quia Rex Catholicus Fidei, & Catholicorum dogmatum protector est, sicut per plurima iura, & auctoritates, uariisque fundamenta apparet supra hac 2. part. capitul. 1. & etiam part. 1. cap. 1. Quibus multa conducibilia uidebantur. At cum hæ litteræ auocatoriæ tam in prima instantia, quam in ceteris sint impeditiue, uel saltem suspensiuæ remedij, contra contagium hæreticæ prauitatis, ut expressè, & signanter agnoscent, & mortuane dicte Bullæ, & indulta Apostolice ergo poterit Rex sua Regalia protectionis uirtu, impediendo eorum executionem ad scandalum uitandum in Republica Christiana.

Deinde quia ex clausulis dictarum Bullarum maximè Clement. VII. & ex hac Iulij III. iure & priuilegio & indulgetur Rex Catholicus, ne sine suo consensu expediantur, nec exequantur huiusmodi litteræ auocatoriæ, ibi, ac de consensu prædictorum Caroli Imperatoris ac Regis, & Ioanne Reg. na derogatum foret, &c. Et paulo ante, ibi. Præfatarum auocationis, & inhibitionis expressæ derogationis, si absque Caroli Imperatoris, & Regis, necnon Regina prædictorum expresso consensu fieri contingeret, nullius roboris & momenti existere, &c.

Eius competens Regi ex priuilegio Apostolico, aut consuetudine & in rebus Ecclesiasticis est Regalia ipsius, ut scriptum supra 1. part. capitul. 1. num. 116. & sequentibus. De qua cognoscere possit inter hæc hæreticos, abundè probatum remanet in dict. capitul. 1. à num. 132. cum multis sequentibus. Inuò inter legitimas & præcipuas causas & ad retentionem litterarum Apo-

stolicæ, illa numeratur, quæ uersatur in tuncis Regalis, & præminentis Regis, ne præiudicium, aut diminutionem patiantur, ut copiosè dictum fuit supra 1. part. cap. 5. per totum, & cap. 6. præcipue à num. 39. & seqq.

Et insuper quia ubi Regis consensus necessarius est, si sine illo & litteræ Apostolicæ impetrantur, in Senatu retinentur, ne exequantur, ut de iure Regio patronatu diximus ex Bulla Adriani, & Doctorum auctoritate sup. 1. part. cap. 1. à num. 137. cum seqq.

Præsertim cum Rex Catholicus sit patronus & simul protector Inquisitionis Hispaniæ, ut 117 ipse fatetur secunde in suis litteris Regis supra transcriptis, num. 51. & 52. Et hoc ius patronatus sine suo consensu expresso infringi, aut minui numquam patitur Rex, atque etiam hoc Regium patronatum puto respicere Pontifices, qui ad huiusmodi derogationes Regis nostri consensum, & appetunt, & ad ualiditatem requirunt.

Tum etiam quia si consensus Regis est de substantia, & forma horum scriptorum, prout est quilibet consensus ab statuto requisitus præstandus in actu per tertium, ut de statuto requirente consensum consanguineorum in contractu minoris, aut mulieris, ex Bald. in l. 1. C. qui admittit, & in l. quocumque, C. de bonis que liberis, quem sequatur communiter Doctores in l. si quis mihi bona. S. iussim, ff. de acquirenda heredit. latissime per sequitur Tiraquelus de legibus conu. glossa 6. à num. 5. cum sequentibus, Simoncellus de decretis in præfatione, num. 54. & 55. Gomez Arias in l. 68. Tauri, num. 34. & sequentibus. Et ibidem omnes Taurillæ. Alias litteræ & ipsæ nullæ sunt, ut docent Doctores citati, & eadem Iulij III. ibi: Si absque Caroli Imperatoris & Regis, necnon Regina prædictorum expresso consensu fieri contingeret, nullius roboris, & momenti existere: necessarium erit ut occurratur eorum executori, & executioni, ne de facto cum scandalo, & uoluntate exequatur in præiudicium iuris, & Regaliæ Regis.

Fulcitur desuper hæc litterarum retentio, ex eo & quod ex Bulla Alexandri VI. & Clementis VII. apparet, & proficuntur Pontifices, litteras auocatorias expediendas sine forma prædicta esse, & iudicari debere surreptitias, in præiudicium Indulgentiarum Sanctæ Inquisitionis Hispaniæ. Et licet Nos supra 1. part. cap. 8. (contra plurimos Doctores absolute & loquentes 122 surreptionem esse causam legitimam ad retentionem litterarum) negatiue resoluamus, simplicem quamlibet surreptionem non sufficere: tamen quando ex surreptione inferatur præiudicium Regi, aut Regno, aut Reipublicæ Ecclesiasticæ, (spirituali, aut temporali, & eius rectori regimini, retentionis legitimam esse causam ex communi Doctorum obseruantia resoluimus in dict. cap. 8. à num. 10. usque ad fin. Quæ omnes qualitates reperitur in huiusmodi litterarum auocatoriarum surreptione: præiudicium iuris, & Regaliæ Regis Catholici aperte fuit ostensum in fundamentis antedictibus: Reipublicæ autem Ecclesiasticæ eius regimini spiritualis & clarè patet, cum Hispaniæ Inquisitionis 123 idè introducta fuit, ut consuleretur animatum saluti, & occurreretur festinanter contagio hæreticæ prauitatis, quo etiam temporalis Respu-

blica scandalis, inquiete, & seditionibus periclitatur, & facile ad interitum, & ruinam pervenit. Igitur ex hoc capite legitime retinetur litteræ in damnum Sanctæ Inquisitionis.

Inducitur insuper hoc Republicæ præiudicium ex auocationibus causatum maximè in prima instantia, que maximum patitur detrimentum in vassallis de provincia in provinciam alienam & longinquam vocatis, & coactis litigare, cuius damno occurrit Rex per protectionem, & retentionem litterarum, sicuti copiose scriptum supra hac 2. part. capitul. 3. à num. 6. cum multis sequentibus, & in 8. vic. per totum, & cap. 11. à num. 79. cum sequentibus. Quibus locis plurimè, & singularissimè doctrinæ, nec non iura expressa in proposito congeruntur. Quibus addo text. in l. sed & ibi, §. 2. ff. de procurat. ubi Vlpianus postquam præmisit, procuratorem debere defendere dominum absentem in Tribunali competenti, & in eadem provincia, subdit: *Ceterum cogi etiam in provinciam de Roma abire, vel è contrario, vel à provincia in aliam provinciam defendere, durum est.*

Deinde quia ex hac litterarum auocatoriæ impetratione, & executione oritur scandalum maximum, & novitate expressè asserit Rex Catholicus in suis litteris transcriptis supra num. 47. & num. 49. (cuius Regis assertioni standum esse, in terminis probavimus 1. part. capitul. 3. §. unico, num. 65.) & tam ob vitandam scandalum, quam abutium notorium Regem retentionis Regalia vti posse legitime, abundè fundavimus 1. part. cap. 4. & cap. 6.

Quibus & aliis iuris legitimis de causis moti sunt hæc Reges nostri Catholicæ litteræ auocatoriæ à Curia Romana impetratas in quolibet instantia accuratè perquirere, & providè examinate, necnon retinere, ne executioni mandentur in ruinam populi, ut apparebit ex decretis, & epistolis Regum pro tempore existentium, quas in vnum compilavit prædictus Dominus Ioannes Alvarez de Caldas superius relatus, & copiosius Dominus Ioannes Dionisius Portocarrero in Supremo Inquisitionis Consilio.

127 Ferdinandus Rex Catholicus, & anno 1487. 21. Decembrii, impediit ne litteræ quædam à Romana Curia impetratæ ab Inquisitoribus Barchinensibus acceptarentur, ut constat ex tabulariis prædictæ Inquisitionis Barchinensis: id fecit Rex ne prima instantia, & alia iura à Sede Apostolicæ Hispaniæ concessa læderentur ipso inauditò, & Sede Apostolicæ inconsulta; hoc fuit ministerium executionum, aut executio ministerialis omni iurisdictione destituta, quam Ecclesia Principibus commendat ipsi subens, ut sic se gerant quemadmodum in sequentibus innotesceat, abundè fundatur 1. p. cap. 1. & 2. part. cap. 2.

128 Anno 1505. Idem Rex Catholicus Iulio II. scribit pro revocanda commissione, quæ à Sacra Rota emanat circa causas nonnullas Sancti Officij in prima instantia, ut constat ex lib. 2. de Regis decretis in tabulariis Supremi Senatus Inquisitionis, fol. 244.

129 Anno 1509. Idem Rex præmaticam sanctionem sub gravibus penis evulgat contra intimantes, aut sigentes litteras à Curia Romana circa Inquisitorum causas, ipso consulto, si

non prius constet surreptitias non fuisse, & abique læsione vlla primæ instantiæ, & aliorum iurium ad Inquisitores pertinentium. Sic se gessit, quod quia vt tutor, & executor Sacrarum Canonum id sibi licere existimabat, & quia non nullæ Apostolicæ litteræ ita generaliter præscriptæ sunt, & virtualiter indicantur.

Anno 1510. Idem Rex Inquisitoribus Hispanensibus iubet, vt cohibeant eum qui litteras Romanæ Curie intimaverit ipso non consulto, ex lib. 3. pro schedulis Regis, fol. 71. Id præstitit, vt protector, & executor Concilij Niceni, & Sacrorum Conciliorum, ne iura primæ instantiæ, & legitime alia litteræ violarentur.

Anno 1513. Idem Rex Archiepiscopo, Proregi, & Inquisitori Cæsaraugustano mandat, vt Notarios, & Officiales impediant, & qui litteras à Romana Curia intimaverint, pro citandis quibusdam Inquisitoribus ad Sanctam Urbem, vt constat ex lib. 3. proxime relato, fol. 208. Id fecit pro tuendo Canone Niceno, & intra Regnum conferendæ primæ instantiæ. Anno 1519. Carolus V. Imperator, & Rex, plura similia exemplata dedit, à Domino Ioanne Alvarez de Caldas relata, & reperit, ait, in libris decretorum Regalium libro V. fol. 36. 106. 107. 108. 109. lib. 7. fol. 164. 169. 170. 178. 187. ubi de causa Episcopi Toletani, & eodem lib. 7. fol. 305. ubi de causa Episcopi Vigolensis, & lib. 8. part. 1. folio 174. & part. 2. fol. 2. 18. 34. 61. 65. 66. 67. 81. 82. 87. Sed nonnulla in specie declarare oportebit.

Leo. X. ad se advocauerat per speciale scriptum causam Didaci de las Casas, & aliorum, quos Inquisitio Hispana secretis carceribus incluserat, & conqueritur Carolus V. mandatum esse nonnum, & Hispaniæ valdè noxium esse representat, ac proinde surreptitiam impetrationem contra decreta Concilij Niceni, lib. 1. pro Regis decretis, fol. 55. & 56. Existimavit Carolus cum Pelagio Papa similes auocationes non fieri abique degradatione, & dehonoratione Provinciarum, quam nunquam Romani Pontifices intenderunt.

Eodem anno idem Imperator, & Rex Hispaniarum scribit Romano Pontifici, & Cardinalibus pluribus super non auocanda causa Ioannis Prælati ad Romanam Curiam, & monet se ea auocatione gravari, ut constat ex lib. 11. pro decretis Regis, fol. 72. 74. 75. Id præstitit ad conservanda iura, & ne aut degradaretur, aut dehonoreretur Provincia Catholica, ac omnes illius Iudices essent suspecti, iuxta mentem, & verba Pelagij Pontificis, & vt meretur alios Sacros Canones. Simile quod præstitit prædicto anno idem Carolus, vt patet ex eodem libro nuper relato, fol. 77. 78. 88. quod Auditor Cameræ Apostolicæ assumpserat in prima instantia causam Bernardini Diaz, qui absens & fugitivus ab Inquisitoribus Toletanis fuerat proscriptus. Præterea gravissimas protestationes coram Sanctitate sua fieri iussit idem Carolus, quod prædictos Inquisitores Romani quidem Iudices ob eandem causam Bernardini Diaz excommunicassent. Idem Carolus anno 1519. Cum circa potestatem Inquisitorum Hispaniæ, & eorum electionem, & nominationem novæ litteræ Apostolicæ contra ipsa indulta, & iura primæ instantiæ postularentur, monuit illas à periculis habendas, & repugnandas, vt instructivas, & noxias, quod no-

rum fuit ex lib. 11. Regalium decretorum, seu schedularum, fol. 93. & fol. 98. Similia gesta referuntur eisdem imperatoris, ex anno 1522. lib. 4. Regalium decret. part. 2. fol. 39. & anno 1534. fol. 172. & anno 1525. lib. 5. fol. 34. & anno 1534. fol. 222. lib. 4. p. 2.

137 Philippus II. antequam legem illam de primis & instantis non auocandis, anno 1593. evulgasset plura huius rei documenta præstitit.

Anno 1571. cum Civitas quædam graniter læsisset iura Sancti Officij, iussit, vt Orator Romanus Summum Pontificem adiret; ne ea in causa per rescripta quidquam provideret, quod id fieri non posset sine violatione iurium huius Regni, & de honoratione Maiestatis Catholicæ, patet ex libro exemplarium Aragoniæ, fol. 148. Atque id fecit, vt primas instantias tueretur.

Anno 1571. vt constat, ex lib. 9. Regalium decret. fol. 104. Cum litteræ emanassent à Romana Curia admittentes appellationem, & auocantes causas Inquisitionis Hispaniæ ad Urbem, iubet Philippus II. vt prædictæ litteræ ad se mittantur, quod ex Iulij III. & aliorum Pontificum voluntate abique Regum Hispaniæ consensu, nihil simile prælati valeret.

Anno 1582. & anno 1583. recensus ad Romanam Curiam contra iurisdictionem Inquisitorum Hispaniæ impedire curat Philippus, vt constat ex registro Inquisitionis Aragonensis, fol. 11. 12. 13. & ex lib. 5. Regalium decret. fol. 200. 227. & 359. & ex lib. 6. fol. 157.

Anno 1583. cum ex litteris Apostolicis, omnis cognitio in causis Fidei Hispaniæ Inquisitioni commissa fuerit, per omnes instantias, monuit Pontificem ne vllas penas illatas ab Inquisitoribus, aut dispensationes, aut relaxationes, indulgeret ex lib. 10. Regalium decret. fol. 176.

Anno 1587. Iubet ne Inquisitor Sardinie ex ea Provincia discedat, & etiam post præceptum de personaliter Romæ comparando: & graves minas interveniat contra intimantes inhibitionem, aut citationem, lib. 2. Regalium decret. fol. 354. Id ita præstitit, quia ex litteris Iulij III. sine consensu, & scientia Regum Hispaniæ similis citatio non potuit executioni mandari: alij alios titulos hoc factum honestas adducunt, quos in hoc tractatu variis in locis necnon hoc eodem cap. retulimus.

142 Lib. 8. Regalium decret. lib. 11. Coronæ Aragonensis & plures sunt litteræ supplices Philippo II. ad Pontificem, ne vllas appellationes admittat ab Inquisitoribus Sardinie etiam in causis civilibus.

143 Lib. 10. Regalium decret. fol. 99. alia habentur litteræ Philippo II. pro non admittendis recursibus ab Inquisitione Hispana ad Romanam Curiam, quemadmodum concessum est in pluribus litteris Apostolicis.

144 Prædictis adiungit, quod assidue practicari videmus circa libros Catholicorum & Authorum horum Regnorum tractantes, & fundantes Regis nostri iurisdictionem, aut Regalias, maxime in rebus Ecclesiasticis sibi competentes aut de iure, aut indultis Apostolicis. siue etiam immemorabili consuetudine à Sede Apost. diù tolerata, qui ob id solum solent integraliter in Romana Curia prohiberi, & vetari, & ad hoc

Brevia Apost. transmitti ad Inquisitionem Supremam Hispaniæ publicanda. Rex tamen non ster omni conatu, cultu tamen reuerenti, huic violentiæ suis Iuribus Regalibus, & sibi ipsi illata occurrat, agnoscentes hanc prohibitionem dumtaxat tendere ad infringenda sua iura, nec non in grave, & intolerabile præiudicium suum, ac proinde impediens talis Brevis executionem ad evitanda scandala, penes se illud retinet, interim quod per supplicationem de damnis, & inconuenientis consulti Sanctam Apostolicæ Sedem, vt de remedio paternali clementer provideat. Quod ita se gerit Rex noster illis iuris fundamentis, quæ sursum referentur à num. 113. cum sequentibus, & plurimis Doctoribus ibidem per remissionem relatis.

Ac etiam protectioni à se debite tot indultis Apostolicis, & quibus munita est iam diù Inquisitio Hispana super prohibitionem, & expugnationem librorum Authorum Hispanorum à se immutata facienda, vt assoler independenter nempe à Congregatione de Indice, & Magistro Sacri Palatii, non permittere in istis Regnis, nec in Sicilia expurgationem, & prohibitionem emanatam à Congregatione de Indice Romæ existente publicari, nisi prius per Consilium ipsum Supremum Sanctæ Inquisitionis Hispaniæ illi libri prohibiti, expurgati, noniter, & accuratè examinentur, & expurgentur, ita vt si quid prohibitionis, aut expurgationis dignum reperiat, sub censura dumtaxat sua, non attentæ, quæ à Congregatione de Indice emittitur, publicentur, super quo plurima exemplaria præmanibus habui ex Registris huius Supremi Consilij, quæ facile potuissent hæc simul inferere, nisi defessus calamitas tam ingentem laborem reculeret; sufficit quippe Senatus præxim vltimatam tot Bullis Apostolicis, fulcitam attingere, & ad eius iustitiam lectorem memorem reddere illius memorabilis declarationis Pauli III. testantis, suæ non fuisse intentionis per erectionem & Sanctæ Inquisitionis Romanæ aliquid minuire, detrachere, vel præiudicium asserere Iuribus antiquis Inquisitionis Hispaniæ. De qua laudis supra num. 87. O quanta iuris fundamenta, & doctrinas possent applicate huic independenti Inquisitionis Generalis Hispaniæ ab Inquisitione Generali Romæ existente deductas tum ex Bullis, & indultis Apostolicis, & consuetudine; tum ex hac declaratione Pauli III. tum ex Regalia Sanctæ Sedis Apostolicæ: si non timentem lectoris fastidium, increpantis me extra proprii instituti ambitum vagantem. Quæ omnia scripta sunt sub censura, & correctione Sanctæ Matris Ecclesiæ, non aliter.